

25 let Biotechnologické společnosti

V letošním roce si připomínáme 25 let od založení Biotechnologické společnosti (<http://bts.vscht.cz>) i 25 let vydávání jejího bulletinu Bioprospect. V době významných politických změn se podařilo českým a slovenským biotechnologům založit společnost, která již v prvním roce svého založení vykazovala významné aktivity. Společnost se stala spoluzakladatelem ČSVTS a přihlásila se k široké obci technických a vědeckých pracovníků ve snaze podpořit vědecký a technický rozvoj v nových společenských podmínkách našeho státu. Již v roce svého založení byla společnost schopna uspořádat v tehdejší Slovanském domě v ulici Na Příkopěch první mezinárodní „Symposium o bioanalytických metodách“, které bylo zaměřeno především na imunochemické techniky a biosenzory. Tyto dvě významné tematiky se pak rozdělily do dvou pravidelných kongresů. Na Novotného lávce Biotechnologická společnost spolupřátala symposium o enkapsulacích s významnou a velmi aktivní mezinárodní organizací Encapsulation Group. V pozdější době, na základě podnětu ze švýcarské strany, se společnost orientovala na společné pořádání symposií se švýcarskými biotechnologiemi, která se z původně výhradně bilaterálních setkání transformovala na významná mezinárodní biotechnologická symposia. Poslední, již šesté, z těchto mezinárodních symposií se uskutečnilo v Národní technické knihovně v Praze ve dnech 11.–14. června 2015. Informace o tomto symposiu jsou stále ještě k dispozici na webové stránce www.biotech2014.cz. Vybrané přednášky z tohoto symposia byly publikovány v prestižním biotechnologickém časopise *Biotechnology Advances JBA* Vol.33, issue 6. V tomto časopise byly publikovány i vybrané články z předchozího symposia (*JBA*, Vol. 31, č. 1, 2013) i ze symposia *Plant Biotechnology – Green for Food*, pořádaném v Olomouci. Články jsou přístupné nejen v tištěné formě, ale i na www.sciencedirect.com.

Biotechnologie mají paradoxně jednu velkou nevýhodu v tom, že zasahují prakticky do všech oblastí lidské činnosti. Každý biotechnolog má ještě „jinou profesi“, kterou často považuje za hlavní. Tato skutečnost komplikuje situaci v organizování biotechnologů na státních i mezinárodních úrovních. Biotechnologie „se provozují“ v různých společnostech, v některých státech je více biotechnologických společností a v mezinárodním kontextu nekopíruje organizace model obvyklý u většiny společností, kde členem mezinárodní organizace (evropské či světové) je národní společnost. Biotechnologická společnost je institucionálním členem „European Federation of Biotechnology“ (<http://www.efb-cental.org>) a podpořila vznik „Czech Regional Branch Office“ při Centru regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum. Členem EFB mohou být (a jsou) jakékoliv další organizace a jednotlivci. Cílem je získání více prostředků na členských příspěvcích. Kromě EFB funguje v Evropě další mezinárodní organizace, která je cílena především na biotechnologické výrobce. V celosvětovém měřítku nevznikla biotechnologická organizace jako např. IUPAC či IUBM a další. Proto se tuto

funkci pokusil převzít IUPAC, založil „biotechnologickou komisi“ a začal organizovat mezinárodní kongresy. Bylo stanoveno, že kongresy se budou konat vždy v jiném světadíle. Měl jsem tu čest zastupovat naši Českou společnost chemickou v této biotechnologické komisi, působit po řadu let jako její vědecký tajemník a podílet se na přípravě 4 mezinárodních kongresů. Biotechnologická komise IUPAC byla organizací začleněna přímo pod předsednictvo a byla permanentně vystavena různým tlakům, jakým směrem se má orientovat, zda si má všimnout pouze biotechnologií majících vztah k chemii obecně a chemickému průmyslu či zda má být její záběr širší. Nakonec byla komise začleněna do organické a biomolekulární divize jako „Subcommittee on Biotechnology“. Spolupráce Biotechnologické společnosti s Českou společností chemickou byla tedy propojena nejen v rámci společného členství v ČSVTS, ale i v IUPAC.

Pestrý záběr biotechnologií je vyjadřován různými barvami. Na mnoha kongresech se nyní jejich program dělí podle uvedených barev:

Barevné označení biotechnologií

(podle *Electronic Journal of Biotechnology* – 2005)

Červené: lékařské aplikace, včetně diagnostiky

Zelené: zemědělství, životní prostředí, geomikrobiologie

Bílé: průmyslové (založené na genovém inženýrství)

Sedivé: klasické fermentace a bioprocessy

Modré: akvakultury, oceány a pobřeží

Žluté: potravinářské a výživa

Zlaté: bioinformatika a nanobiotechnologie

Fialové: patenty, vynálezy, publikace

Hnědé: biotechnologie použití a vyprahlých území

Tmavé: bioterorismus, biologické zbraně

Tato pestrost biotechnologií je často důvodem obtížnosti udržet společný zájem biotechnologů různého zaměření, zejména v tak malém státě jako je Česká republika.

Jak už bylo v úvodu uvedeno, vydává Biotechnologická společnost bulletin Bioprospect od svého založení. Původní charakter informačního média se s rozvojem nových komunikčních prostředků (e-mailový servis, webové stránky) změnil v recenzovaný časopis, jehož hlavní náplní jsou aktuální přehledné články (minirevue) na nejrozličnější biotechnologická témata. Články jsou publikovány v češtině, slovenštině a angličtině. Bulletin je vydáván v tištěné formě, ale je také veřejně přístupný na webových stránkách společnosti (viz výše – v archivu jsou dostupné bulletiny od r. 2006).

Do dalších let vykročila Biotechnologická společnost s optimismem, že biotechnologie přinesou lidstvu mnoho pozitivního a pomohou vyřešit řadu současných závažných problémů. Je otevřena ke spolupráci se všemi organizacemi, které o to projeví zájem a ráda uvítá nové aktivní členy.

Jan Káš